Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 25. novembra 2020*

„Predhodno odločanje – Konkurenca – Člen 102 PDEU – Zloraba prevladujočega položaja – Pojem ‚nepoštene cene‘ – Organizacija za kolektivno upravljanje avtorskih pravic – Položaj dejanskega monopola – Prevladujoči položaj – Zloraba – Predvajanje glasbenih del na glasbenih festivalih – Lestvica, ki temelji na bruto prihodkih od prodaje vstopnic – Razumna povezava s storitvijo organizacije za kolektivno upravljanje – Določitev dejansko predvajanega deleža glasbenega repertoarja organizacije za kolektivno upravljanje pravic“

V zadevi C-372/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo ondernemingsrechtbank Antwerpen (gospodarsko sodišče v Antwerpnu, Belgija) z odločbo z dne 28. februarja 2019, ki je na Sodišče prispela 10. maja 2019, v postopku

Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM)

proti

Weareone.World BVBA,

Wecandance NV,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi E. Regan, predsednik senata, K. Lenaerts, predsednika Sodišča v funkciji sodnika petega senata, M. Ilešič (poročevalec), C. Lycourgos in I. Jarukaitis, sodniki,

generalni pravobranilec: G. Pitruzzella,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 27. maja 2020,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) B. Michaux, O. Sasserath, G. Ryelandt, E. Deturck in J. Vrebos, advocaten,

– za Weareone.World BVBA C. Curtis, E. Monard in K. Geelen, advocaten,

– za Wecandance NV P. Walravens, T. De Meese in C. Lebon, advocaten,

* Jezik postopka: nizozemščina.

– za belgijsko vlado J.-C. Halleux, S. Baeyens, L. Van den Broeck in C. Pochet, agenti, skupaj s P. Goffinetom in S. Depreeuw, advocaten,

– za francosko vlado P. Dodeller, A.-L. Desjonquères in A. Daniel, agenti,

– za Evropsko komisijo J. Samnadda, F. van Schaik in C. Zois, agentke,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 16. julija 2020

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 102 PDEU v povezavi, po potrebi, s členom 16 Direktive 2014/26/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu (UL 2014, L 84, str. 72).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru dveh sporov med Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) na eni strani ter Weareone.World BVBA in Wecandance NV na drugi glede nadomestil, ki jih združenje SABAM zahteva od zadnjenavedenih družb na podlagi avtorske pravice.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 V uvodni izjavi 8 Direktive 2014/26 je navedeno:

„Namen te direktive je zagotoviti usklajevanje nacionalnih pravil v zvezi z dostopom do dejavnosti upravljanja avtorske in sorodnih pravic, ki jih opravljajo organizacije za kolektivno upravljanje pravic, načini njihovega vodenja ter okvirom nadzora nad njimi […].“

4 Člen 16 te direktive, naslovljen „Licenciranje“, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da organizacije za kolektivno upravljanje pravic in uporabniki vodijo pogajanja v zvezi z licenciranjem pravic v dobri veri. Organizacije za kolektivno upravljanje in uporabniki si med seboj zagotovijo vse potrebne informacije.

2. Pogoji za izdajanje licenc temeljijo na objektivnih in nediskriminatornih merilih. […]

Imetniki pravic za uporabo njihovih pravic prejmejo ustrezno plačilo. Tarife za izključne pravice in pravice do plačila so zmerne med drugim glede na ekonomsko vrednost uporabe pravic, s katerimi se trguje, ob upoštevanju narave in obsega uporabe dela in druge vsebine ter v zvezi z ekonomsko vrednostjo storitev, ki jih zagotavlja organizacija za kolektivno upravljanje pravic. Organizacije za kolektivno upravljanje pravic zadevne uporabnike seznanijo z merili, uporabljenimi za določitev teh tarif.

[…]“

Belgijsko pravo

5 Direktiva 2014/26 je bila v belgijsko pravo prenesena z Wet van 8 juni 2017 tot omzetting in Belgisch recht van de richtlijn 2014/26/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het collectieve beheer van auteursrechten en naburige rechten en de multiterritoriale licentieverlening van rechten inzake muziekwerken voor het online gebruik ervan op de interne markt (zakon z dne 8. junija 2017 o prenosu Direktive 2014/26/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu v belgijsko pravo) (*Belgisch Staatsblad* z dne 27. junija 2017, str. 68276).

6 S členom 63 tega zakona je bil člen XI.262 gospodarskopravnega zakonika spremenjen tako:

„1. Pogoji za izdajanje licenc temeljijo na objektivnih in nediskriminatornih merilih. […]

Imetniki pravic za uporabo njihovih pravic prejmejo ustrezno plačilo. Tarife za izključne pravice in pravice do plačila so zmerne, med drugim glede na ekonomsko vrednost uporabe pravic, s katerimi se trguje, ob upoštevanju narave in obsega uporabe dela in storitev, ter glede na ekonomsko vrednost storitev, ki jih zagotavlja organizacija za upravljanje. Organizacije za upravljanje zadevne uporabnike seznanijo z merili, uporabljenimi za določitev teh tarif.

[…]“

Spora o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

7 Združenje SABAM je pridobitna gospodarska družba, ki ima zaradi svojega položaja edine organizacije za kolektivno upravljanje avtorskih pravic v Belgiji na tem ozemlju dejanski monopol na trgu pobiranja in razdelitve nadomestil, dolgovanih na podlagi avtorske pravice zaradi reproduciranja in priobčitve glasbenih del javnosti.

8 Družbi Weareone.World in Wecandance od leta 2005 oziroma 2013 organizirata letna festivala Tomorrowland in Wecandance. Pri različnih izvedbah teh prireditev so bila uporabljena glasbena dela, varovana z avtorsko pravico, katerih upravljanje zagotavlja združenje SABAM.

9 V skladu z navedbami iz predložitvene odločbe se višina nadomestil, ki jih združenje SABAM zahteva od teh organizatorjev festivalov, določi na podlagi tako imenovane tarife „211“ združenja SABAM (v nadaljevanju: tarifa 211).

10 Tarifa 211 v različici, ki se uporablja za spora o glavni stvari, vsebuje dve različni lestvici, uporabo katerih prosto izbere združenje SABAM. Združenje SABAM lahko uporablja bodisi „minimalno tarifo“, ki se izračuna na podlagi zvočne površine ali števila razpoložljivih sedežev, bodisi, kot je bilo to v obravnavani zadevi, „osnovno tarifo“.

11 Osnovna tarifa se izračuna na podlagi bruto prihodkov od prodaje vstopnic, v katere je vključena vrednost vstopnic, ki so bile dane v zameno za sponzorstvo, po odbitku stroškov rezervacije, davka na dodano vrednost (DDV) in morebitnih dolgovanih občinskih dajatev, ali – alternativno – na podlagi proračuna za izvajalce, to je zneskov, ki so na voljo izvajalcem za izvajanje njihovega programa, kadar skupni znesek tega proračuna za izvajalce presega bruto prihodke od prodaje vstopnic. Ta osnovna tarifa obsega osem različnih razredov prihodkov, za katere se uporablja degresivna stopnja nadomestila.

12 Organizatorju festivala se lahko navedena osnovna tarifa zniža glede na delež glasbenih del iz repertoarja združenja SABAM, ki so bila na prireditvi dejansko predvajana. Torej, če organizator združenju SABAM v določenem roku sporoči seznam del, predvajanih na prireditvi, se lahko temu organizatorju osnovna tarifa zniža, in sicer: združenje SABAM uporabi eno tretjino osnovne tarife, če je manj kot ena tretjina predvajanih glasbenih del iz repertoarja združenja SABAM; združenje SABAM uporabi dve tretjini osnovne tarife, če je manj kot dve tretjini predvajanih glasbenih del iz tega repertoarja; nazadnje, združenje SABAM uporabi celotno osnovno tarifo, če je vsaj dve tretjini predvajanih glasbenih del iz navedenega repertoarja (v nadaljevanju: pravilo 1/3–2/3).

13 Združenje SABAM je 13. aprila in 5. maja 2017 pri predložitvenem sodišču vložilo tožbi proti, prvič, družbi Weareone.World in, drugič, družbi Wecandance, da bi se jima naložilo plačilo zneskov, ki ustrezajo nadomestilom na podlagi avtorske pravice, ki mu jih ta organizatorja festivalov dolgujeta na podlagi osnovne tarife, določene v tarifi 211, in sicer za izvedbo festivala Tomorrowland v letih 2014, 2015 in 2016 oziroma za izvedbo festivala Wecandance med letoma 2013 in 2016.

14 Družbi Weareone.World in Wecandance sta pred predložitvenim sodiščem izpodbijali zakonitost tarife 211, ker nadomestila, izračunana na podlagi te tarife, ne ustrezajo ekonomski vrednosti storitev, ki jih zagotavlja združenje SABAM, s čimer je kršen člen 102 PDEU.

15 Natančneje, ta organizatorja festivalov sta trdila, prvič, da pravilo 1/3–2/3 ni dovolj natančno. V zvezi s tem naj bi bilo mogoče s sodobnimi tehnologijami natančneje opredeliti glasbena dela iz repertoarja združenja SABAM, ki so dejansko predvajana, in njihovo trajanje.

16 Drugič, organizatorja festivalov združenju SABAM očitata, da je osnovno tarifo izračunalo na podlagi bruto prihodkov od prodaje vstopnic ali na podlagi proračuna za izvajalce, vendar jima ni omogočilo, da od teh bruto prihodkov odštejeta vse izdatke za organizacijo teh festivalov, ki niso povezani z glasbenimi deli, predvajanimi na teh prireditvah.

17 V tem okviru ta organizatorja navajata, da prihodki od prodaje vstopnic niso povezani z ekonomsko vrednostjo storitve, ki jo zagotavlja združenje SABAM, saj lahko to združenje za uporabo istih del iz svojega repertoarja zahteva višje plačilo za prireditve z višjo vstopnino. Pripravljenost obiskovalcev festivala, da plačajo take višje vstopnine, pa naj bi bila posledica dejavnikov, ki niso odvisni od storitev združenja SABAM, kot so prizadevanja organizatorjev, da festival postane „popolna izkušnja“, ponujena infrastruktura oziroma kakovost izvajalcev.

18 Predložitveno sodišče navaja, da se postavlja vprašanje, ali je določanje tarif, ki ga uporablja združenje SABAM, združljivo s členom 102 PDEU in členom 16 Direktive 2014/26. Natančneje, sprašuje se, kako natančno je treba določiti tarife, ki jih določi organizacija s prevladujočim položajem, da ne bi bilo mogoče šteti, da ta organizacija zlorablja tak prevladujoči položaj zaradi nepoštenega določanja tarif.

19 V teh okoliščinah je ondernemingsrechtbank Antwerpen (gospodarsko sodišče v Antwerpnu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 102 PDEU po potrebi v povezavi s členom 16 Direktive [2014/26] razlagati tako, da gre za zlorabo prevladujočega položaja, če organizacija za kolektivno upravljanje avtorskih pravic, ki ima v državi članici dejanski monopol, za organizatorje glasbenih prireditev uporabi model nadomestil za pravico do javne priobčitve glasbenih del, ki med drugim temelji na prometu in:

1. na večstopenjski pavšalni tarifi namesto na tarifi, pri kateri se (s sodobnimi tehničnimi pripomočki) upošteva natančen delež repertoarja, ki ga upravlja kolektivna organizacija, v glasbi, ki se je predvajala med prireditvijo?

2. v skladu s katerim so licenčnine odvisne tudi od zunanjih dejavnikov, kot so med drugim vstopnina, cena za hrano in pijačo, proračun za nastopajoče izvajalce in proračun za druge elemente, kot je dekoracija?“

Vprašanje za predhodno odločanje

20 Najprej je treba opozoriti, da mora Sodišče v skladu z ustaljeno sodno prakso v okviru sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, ki je uvedeno s členom 267 PDEU, nacionalnemu sodišču podati koristen odgovor, ki mu omogoča rešitev spora, o katerem odloča. S tega vidika mora Sodišče po potrebi preoblikovati vprašanja, ki so mu bila predložena (sodbi z dne 18. decembra 2019, IT Development, C-666/18, EU:C:2019:1099, točka 26, in z dne 19. decembra 2019, Nederlands Uitgeversverbond in Groep Algemene Uitgevers, C-263/18, EU:C:2019:1111, točka 31 in navedena sodna praksa).

21 V obravnavani zadevi je treba navesti, da predložitveno sodišče sicer poziva Sodišče, naj se izreče o razlagi člena 102 PDEU, po potrebi v povezavi s členom 16 Direktive 2014/26, vendar je iz predložitvene odločbe razvidno, da se poizvedovanje tega sodišča nanaša posebej na razlago pojma „zloraba prevladujočega položaja“, ki ni izrecno naveden v tem členu 16 niti v nobeni drugi določbi te direktive, saj je cilj te direktive v skladu z njeno uvodno izjavo 8 med drugim zagotoviti usklajevanje nacionalnih pravil v zvezi z dostopom do dejavnosti upravljanja avtorske in sorodnih pravic, ki jih opravljajo organizacije za kolektivno upravljanje pravic, načini njihovega vodenja ter okvirom nadzora nad njimi. V teh okoliščinah je treba vprašanje predložitvenega sodišča preučiti izključno z vidika člena 102 PDEU, pri čemer pa navedeni člen 16 v odstavku 2, drugi pododstavek, vsebuje upoštevna merila za presojo, ali taka organizacija za pobiranje nadomestil, dolgovanih na podlagi avtorske pravice, določa nepoštene tarife.

22 Navesti je treba tudi, da predložitveno sodišče z drugim delom tega vprašanja Sodišče posebej sprašuje o povezavi, ki je v tarifi 211 vzpostavljena med zahtevanimi nadomestili na eni strani in „zunanjimi dejavniki“, kot so vstopnina, cena za hrano in pijačo, proračun za izvajalce in proračun za druge elemente, kot je dekoracija, na drugi.

23 Vendar so bila, kot je razvidno iz predložitvene odločbe, nadomestila iz postopka v glavni stvari izračunana na podlagi bruto prihodkov od prodaje vstopnic, in ne na podlagi proračuna organizatorjev za izvajalce. Poleg tega je vprašanje, ali bi bilo treba omogočiti, da se za izračun dolgovanega nadomestila stroški organizatorjev, med drugim v zvezi z dekoracijo, v nasprotju s tem, kar določa tarifa 211, odštejejo od bruto prihodkov od prodaje vstopnic, posebej predmet postavljenega vprašanja.

24 V teh okoliščinah je treba šteti, da predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 102 PDEU razlagati tako, da gre za zlorabo prevladujočega položaja v smislu tega člena, kadar organizacija za kolektivno upravljanje, ki ima dejanski monopol v državi članici, organizatorjem glasbenih prireditev za pravico do priobčitve glasbenih del javnosti določi lestvico, v kateri se na eni strani nadomestila, dolgovana na podlagi avtorske pravice, izračunajo na podlagi tarife, ki se uporablja za bruto prihodke od prodaje vstopnic, ne da bi bilo mogoče od teh prihodkov odšteti vse stroške, ki so povezani z organizacijo festivala in ki niso povezani z glasbeni deli, predvajanimi na tem festivalu, in v kateri je na drugi strani uporabljen večstopenjski pavšalni sistem, da se med temi deli določi delež tistih del, ki izhaja iz repertoarja te organizacije za upravljanje.

25 V skladu s členom 102, prvi odstavek, PDEU je kot nezdružljiva z notranjim trgom in prepovedana vsaka zloraba prevladujočega položaja enega ali več podjetij na notranjem trgu ali njegovem znatnem delu, kolikor bi lahko prizadela trgovino med državami članicami. Kot je razvidno iz drugega odstavka, točka (a), tega člena gre za zlorabo prevladujočega položaja, kadar podjetje s prevladujočim položajem določa nepoštene pogoje poslovanja.

26 Najprej je treba opozoriti, da je organizacija za kolektivno upravljanje, kot je združenje SABAM, podjetje, za katero se uporablja člen 102 PDEU (glej v tem smislu sodbo z dne 27. februarja 2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, točka 80).

27 Ker ima namreč taka organizacija za kolektivno upravljanje monopol za upravljanje avtorskih pravic na kategoriji varovanih del na ozemlju države članice, je treba šteti, da ima prevladujoči položaj na znatnem delu notranjega trga v smislu tega člena (glej v tem smislu sodbo z dne 27. februarja 2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, točka 86 in navedena sodna praksa).

28 V zvezi z nadomestili, ki jih zahtevajo organizacije za kolektivno upravljanje, je Sodišče že večkrat razsodilo, da ravnanje takih organizacij lahko pomeni zlorabo in zato lahko spada med prepoved iz člena 102 PDEU, če te organizacije pri določanju višine nadomestila uporabljajo pretirano ceno brez razumne povezave z ekonomsko vrednostjo storitve, ki jo zagotavljajo te organizacije, in sicer dajanje na voljo celotnega repertoarja avtorsko varovanih glasbenih del, ki ga upravljajo navedene organizacije, uporabnikom (glej v tem smislu sodbe z dne 11. decembra 2008, Kanal 5 in TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, točka 28 in navedena sodna praksa; z dne 27. februarja 2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, točka 88, in z dne 14. septembra 2017, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra - Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, točka 35).

29 Nacionalno sodišče pa mora ugotoviti morebitno pretiranost takih nadomestil glede na konkretni primer, o katerem odloča, in ob upoštevanju vseh okoliščin obravnavanega primera (glej v tem smislu sodbi z dne 9. aprila 1987, Basset, 402/85, EU:C:1987:197, točka 19, in z dne 13. julija 1989, Tournier, 395/87, EU:C:1989:319, točka 32).

30 V okviru te ugotovitve mora nacionalno sodišče zlasti upoštevati posebno naravo avtorske pravice in najti primerno ravnotežje med interesom avtorjev avtorsko varovanih glasbenih del, da dobijo plačilo za uporabo teh del, in interesom uporabnikov, da lahko navedena dela uporabljajo pod razumnimi pogoji (glej v tem smislu sodbo z dne 11. decembra 2008, Kanal 5 in TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, točki 30 in 31). Da bi se preverilo, ali je višina tarif, ki jih določi organizacija za kolektivno upravljanje, poštena tako z vidika pravice avtorjev do primernega nadomestila kot z vidika legitimnih interesov uporabnikov, je treba med drugim upoštevati ne le ekonomsko vrednost storitve kolektivnega upravljanja pravic kot take, ampak tudi naravo in obseg uporabe del ter ekonomsko vrednost, ki jo ta uporaba ustvarja.

31 Sodišče je v zvezi s tem sicer opozorilo, da je treba presoditi, ali obstaja pretirano nesorazmerje med dejanskim stroškom in dejansko zahtevano ceno, in če je tako, preučiti, ali je bila določena nepoštena cena bodisi absolutno bodisi v primerjavi s konkurenčnimi storitvami, vendar je prav tako navedlo, da obstajajo druge metode, ki omogočajo ugotoviti morebitno pretiranost cene (glej v tem smislu sodbo z dne 14. septembra 2017, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra - Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, točki 36 in 37 ter navedena sodna praksa).

32 Zlasti v zvezi z nadomestili, ki jih določijo organizacije za kolektivno upravljanje, se lahko s temi metodami, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 33 sklepnih predlogov, med drugim opravi primerjava med ceno, katere poštenost se izpodbija, in referenčnimi kazalniki, kot so cene, ki jih je prevladujoče podjetje v preteklosti uporabilo za enake storitve na istem upoštevnem trgu, cene, ki jih tako podjetje uporablja za druge storitve ali za različne kategorije strank, ali cene, ki jih druga podjetja uporabljajo za enake ali za primerljive storitve na drugih nacionalnih trgih, če je bila ta primerjava opravljena na homogeni podlagi (glej v tem smislu zlasti v zvezi z zadnjo podlago za primerjavo sodbo z dne 14. septembra 2017, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra - Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, točka 38 in navedena sodna praksa).

33 Na vprašanji predložitvenega sodišča je treba odgovoriti ob upoštevanju zgoraj navedenih preudarkov.

34 Predložitveno sodišče želi na prvem mestu izvedeti, ali gre za zlorabo prevladujočega položaja v smislu člena 102 PDEU, kadar organizacija za kolektivno upravljanje organizatorjem glasbenih prireditev določi lestvico, v kateri se nadomestila, dolgovana na podlagi avtorske pravice, izračunajo na podlagi tarife, ki se uporablja za bruto prihodke od prodaje vstopnic, ne da bi bilo mogoče od teh prihodkov odšteti vse stroške, ki so povezani z organizacijo festivala in ki niso povezani z glasbenimi deli, predvajanimi na tem festivalu.

35 Družbi Weareone.World in Wecandance sta pred navedenim sodiščem namreč trdili, kot je bilo opozorjeno v točki 17 te sodbe, na eni strani, da prihodki od prodaje vstopnic niso povezani z ekonomsko vrednostjo storitve, ki jo zagotavlja združenje SABAM, saj lahko to združenje za uporabo istih del iz svojega repertoarja zahteva višje plačilo za prireditve z višjo vstopnino.

36 Na drugi strani naj bi bila višina bruto prihodkov od festivalov, kot sta ta v postopku v glavni stvari, posledica prizadevanj organizatorjev, da ta festivala postaneta „popolna izkušnja“, ponujene infrastrukture ali kakovosti izvajalcev. Ti elementi, ki naj jih združenje SABAM pri izračunu nadomestil, ki jih dolgujeta organizatorja festivalov, ne bi hotelo odšteti od zneska bruto prihodkov, pa naj ne bi bili povezani z gospodarsko storitvijo, ki jo zagotavlja združenje SABAM.

37 V zvezi s tem je treba, prvič, glede vprašanja, ali organizacija za kolektivno upravljanje lahko krši člen 102 PDEU s tem, da organizatorjem festivalov določi lestvico nadomestil, izračunano na podlagi bruto prihodkov od prodaje vstopnic, navesti, da je Sodišče v zvezi z nadomestili, pobranimi na podlagi plačila za avtorske pravice za javno predvajanje posnetih glasbenih del v diskotekah, katerih višina je bila izračunana na podlagi bruto prometa teh diskotek, že menilo, da je treba takšna nadomestila šteti za običajno izvrševanje avtorske pravice in da njihovo pobiranje kot tako ne pomeni zlorabe v smislu člena 102 PDEU (glej v tem smislu sodbi z dne 9. aprila 1987, Basset, 402/85, EU:C:1987:197, točke 15, 18, 20 in 21, ter z dne 13. julija 1989, Tournier, 395/87, EU:C:1989:319, točka 45).

38 Sodišče je v zvezi s pobiranjem nadomestil, ki ustrezajo določenemu odstotku prihodkov televizijskih družb od predvajanja televizijskih oddaj, namenjenih širši javnosti, oglaševanja ali naročnin, prav tako razsodilo, da so ta nadomestila, če se izračunajo na podlagi prihodkov televizijskih družb, načeloma razumno povezana z ekonomsko vrednostjo storitve, ki jo zagotavlja organizacija za kolektivno upravljanje (glej v tem smislu sodbo z dne 11. decembra 2008, Kanal 5 in TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, točki 34 in 37).

39 Tako sodno prakso, iz katere izhaja, da je treba lestvico nadomestil organizacije za kolektivno upravljanje, ki temelji na določenem odstotku prihodkov, ustvarjenih z glasbeno prireditvijo, šteti za običajno izvrševanje avtorske pravice in da načeloma pomeni razumno povezavo z ekonomsko vrednostjo storitve, ki jo zagotavlja ta organizacija, je mogoče uporabiti za lestvico nadomestil, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki se izračuna na podlagi bruto prihodkov od prodaje vstopnic za festival, tako da to, da organizacija za kolektivno upravljanje določi takšno lestvico, samo po sebi ne pomeni zlorabe v smislu člena 102 PDEU.

40 Združenje SABAM namreč z določitvijo take lestvice uresničuje legitimni cilj z vidika konkurenčnega prava, in sicer varstvo pravic in interesov svojih članov v razmerju do uporabnikov njihovih glasbenih del (glej v tem smislu sodbo z dne 13. julija 1989, Tournier, 395/87, EU:C:1989:319, točka 31).

41 Poleg tega so nadomestila, ki izhajajo iz take lestvice, protidajatev, ki se dolguje za priobčitev teh glasbenih del javnosti. To protidajatev pa je treba preučiti glede na vrednost te uporabe v gospodarskem prometu (glej v tem smislu sodbo z dne 11. decembra 2008, Kanal 5 in TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, točka 36), ki je zlasti odvisna od dejanskega števila oseb, ki uživajo varovana dela (glej v tem smislu sodbo z dne 4. oktobra 2011, Football Association Premier League in drugi, C-403/08 in C-429/08, EU:C:2011:631, točka 109 in navedena sodna praksa), in od pomembnosti uporabe glasbenih del za zadevno prireditev.

42 Drugič, glede prizadevanja organizatorjev, da ta festivala postaneta „popolna izkušnja“, ponujene infrastrukture oziroma kakovosti izvajalcev ni mogoče izključiti, kot sta navedli družbi Weareone.World in Wecandance, da bi take naložbe lahko vplivale na vstopnine, ki jih je mogoče zahtevati, in s tem na višino nadomestila, ki ga lahko legitimno zahteva združenje SABAM.

43 Vendar se s to okoliščino ne more ovreči ugotovitev, ki izhaja iz sodne prakse, navedene v točki 39 te sodbe.

44 Na eni strani, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točkah 63 in 68 sklepnih predlogov, je bila namreč ta sodna praksa sprejeta glede lestvic nadomestil, ki jih organizacije za kolektivno upravljanje določijo uporabnikom na podlagi njihovega bruto prometa, brez odštetja vseh izdatkov, nastalih v okviru njihovih storitev, in to ne glede na to, da je bil ta promet lahko v nezanemarljivem obsegu odvisen od dejavnikov, ki niso bili povezani z uporabo varovanih glasbenih del. Tako dejavniki, kot so ti, ki so navedeni v točki 42 te sodbe, kot taki ne nasprotujejo izračunu nadomestil, ki jih je treba plačati organizaciji za kolektivno upravljanje na podlagi take lestvice, če so v tej lestvici upoštevane vse upoštevne okoliščine, zlasti tiste, ki so omenjene v sodni praksi, navedeni v točki 41 te sodbe.

45 Na drugi strani se lahko med navedenimi dejavniki izkaže za posebej težko objektivno ugotoviti posebne dejavnike, ki ne bi bili povezani s predvajanimi glasbenimi deli in torej s storitvijo organizacije za kolektivno upravljanje, ali pa količinsko enako opredeliti ekonomsko vrednost teh posebnih dejavnikov in njihov vpliv na prihodke od prodaje vstopnic za zadevna festivala.

46 Poleg tega bi lahko to, da se organizaciji za kolektivno upravljanje naloži obveznost, da v vseh primerih pri pripravi lestvice nadomestil za uporabo varovanih glasbenih del upošteva take dejavnike, ki so še posebej različni in subjektivni, in da te dejavnike konkretno preveri, da se ta lestvica morebiti ne bi opredelila kot zloraba v smislu člena 102 PDEU, povzročilo nesorazmerno povečanje stroškov, nastalih za upravljanje pogodb in nadzor nad uporabo avtorsko varovanih glasbenih del.

47 Iz tega sledi, da to, da organizacija za kolektivno upravljanje določi lestvico, v kateri se nadomestila, dolgovana na podlagi avtorske pravice, izračunajo na podlagi tarife, ki temelji na bruto prihodkih od prodaje vstopnic, ne da bi bilo mogoče od teh prihodkov odšteti vse stroške, povezane z organizacijo takih dogodkov, samo po sebi ne pomeni zlorabe v smislu člena 102 PDEU.

48 Ne glede na zgoraj navedene preudarke in kot je bilo opozorjeno v točkah 28 in 29 te sodbe, lahko to, da organizacija za kolektivno upravljanje določi lestvico nadomestil, ki temelji na bruto prihodkih od prodaje vstopnic, spada med prepoved iz navedenega člena, če višina nadomestila, ki je dejansko določena na podlagi te lestvice, nima razumne povezave z ekonomsko vrednostjo opravljene storitve, kar pa mora ugotoviti nacionalno sodišče glede na konkretni primer, ki ga obravnava, in ob upoštevanju vseh okoliščin obravnavane zadeve, vključno s stopnjo določenega nadomestila in prihodkovno osnovo, na podlagi katere je ta stopnja izračunana.

49 Predložitveno sodišče želi na drugem mestu izvedeti, ali gre za zlorabo prevladujočega položaja v smislu člena 102 PDEU, kadar organizacija za kolektivno upravljanje organizatorjem glasbenih prireditev določi nadomestila, ki temeljijo na lestvici, v kateri je uporabljen večstopenjski pavšalni sistem, kakršen je ta, ki je določen s pravilom 1/3–2/3, da se med predvajanimi deli določi delež tistih del, ki izhaja iz repertoarja te organizacije za upravljanje.

50 Kot je Sodišče že imelo priložnost poudariti, je treba pri nadomestilu, ki ga uporablja organizacija za kolektivno upravljanje, upoštevati dejansko predvajano količino avtorsko varovanih glasbenih del (glej v tem smislu sodbi z dne 11. decembra 2008, Kanal 5 in TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, točka 39, in z dne 16. julija 2009, Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Komisija, C-385/07 P, EU:C:2009:456, točka 143).

51 V zvezi s tem je treba v obravnavani zadevi ugotoviti, da se pri tarifi 211 v določeni meri upošteva količina dejansko predvajanih avtorsko varovanih glasbenih del, saj se organizatorju festivala, kot je bilo opozorjeno v točki 12 te sodbe, na podlagi pravila 1/3–2/3 lahko osnovna tarifa pavšalno zniža glede na delež glasbenih del iz repertoarja združenja SABAM, ki so bila na zadevni prireditvi dejansko predvajana.

52 Po tem pojasnilu je iz sodne prakse Sodišča razvidno tudi, da uporaba lestvice nadomestil, v kateri se upošteva količina dejansko predvajanih glasbenih del, lahko pomeni zlorabo, če obstaja druga metoda, s katero je mogoče natančneje opredeliti in količinsko določiti uporabo teh del, ter če je s to metodo mogoče uresničiti isti legitimni cilj, to je varstvo interesov avtorjev, skladateljev in glasbenih založnikov, ne da bi se s tem nesorazmerno povečali stroški, nastali z upravljanjem pogodb in nadzorom uporabe avtorsko varovanih glasbenih del (glej v tem smislu sodbo z dne 11. decembra 2008, Kanal 5 in TV 4, C-52/07, EU:C:2008:703, točka 40).

53 Vendar pa se zdi, da se s pravilom 1/3–2/3 precej nenatančno upošteva količina dejansko predvajanih glasbenih del iz repertoarja združenja SABAM. Kot so namreč navedle družbi Wecandance, Weareone.World in Evropska komisija, je posledica tega pravila to, da združenje SABAM skoraj sistematično prejema prihodke, ki so lahko precej višji od tistih, ki ustrezajo taki količini.

54 Združenje SABAM v zvezi s tem trdi, da je sedanja tehnologija identifikacije zelo draga in da dodatni stroški upravljanja izhajajo iz njegove obveznosti, da že v fazi pobiranja natančneje opredeli del svojega repertoarja, ki ga uporablja organizator.

55 Kot izhaja iz točke 29 te sodbe, mora nacionalno sodišče glede na konkreten primer, ki ga obravnava, in ob upoštevanju vseh okoliščin primera, tudi – v zadevi, kot je ta iz postopka v glavni stvari – razpoložljivosti in zanesljivosti predloženih podatkov v zvezi z uporabo del iz repertoarja zadevne kolektivne organizacije ter obstoječih tehnoloških orodij, preveriti, ali obstaja druga metoda, s katero je mogoče natančneje opredeliti in količinsko določiti to uporabo glede na pogoje, na katere je opozorjeno v točki 52 te sodbe.

56 V obravnavani zadevi se zdi, da več dejavnikov potrjuje možnost, da združenje SABAM uporabi tako drugo metodo, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.

57 Prvič, navesti je namreč treba, da se s pravilom 1/3–2/3 za njegovo uporabo zahteva natančna določitev deleža predvajanih del iz repertoarja združenja SABAM, saj združenje SABAM to pravilo uporabi, kot je bilo opozorjeno v točki 12 te sodbe, le če mu je organizator v določenem roku posredoval seznam dejansko predvajanih del na zadevni prireditvi, da združenju SABAM omogoči, da ugotovi, ali iz njegovega repertoarja izhaja manj kot tretjina ali manj kot dve tretjini predvajanih del. Na podlagi takega seznama pa je načeloma omogočena še natančnejša določitev deleža predvajanih del iz repertoarja združenja SABAM.

58 Drugič, družbi Wecandance in Weareone.World sta se sklicevali na tehnični razvoj, med drugim na razvoj programske opreme za prepoznavanje glasbe, ki naj bi omogočala natančno opredelitev predvajanih del iz repertoarja združenja SABAM. Ni pa mogoče izključiti, da je mogoče s takimi tehnološkimi orodji natančneje opredeliti in količinsko določiti predvajana dela.

59 Nazadnje, tretjič, družba Weareone.World se je sklicevala na obstoj drugih metod za opredelitev in količinsko določitev predvajanih del, ki jih je v drugih različicah tarife 211 odobrilo druženje SABAM, kot je uporaba odobrenega nadzornega podjetja ali začasna zamenjava pravila 1/3–2/3 s pravilom, ki omogoča natančnejše upoštevanje deleža predvajanih glasbenih del iz njegovega repertoarja.

60 Glede na vse zgoraj navedene preudarke je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 102 PDEU razlagati tako, da ne gre za zlorabo prevladujočega položaja v smislu tega člena, kadar organizacija za kolektivno upravljanje, ki ima dejanski monopol v državi članici, organizatorjem glasbenih prireditev za pravico do priobčitve glasbenih del javnosti določi lestvico, v kateri:

– so na eni strani nadomestila, dolgovana na podlagi avtorske pravice, izračunana na podlagi tarife, ki se uporablja za bruto prihodke od prodaje vstopnic, ne da bi bilo mogoče od teh prihodkov odšteti vse stroške, ki so povezani z organizacijo festivala in ki niso povezani z glasbeni deli, predvajanimi na tem festivalu, če glede na vse upoštevne okoliščine obravnavanega primera nadomestila, ki jih organizacija za kolektivno upravljanje dejansko določi na podlagi te lestvice, niso pretirana zlasti glede na naravo in obseg uporabe del, ekonomsko vrednost, ki jo ta uporaba ustvarja, in ekonomsko vrednost storitev te organizacije za upravljanje, kar pa mora preveriti nacionalno sodišče, ter

– je na drugi strani uporabljen večstopenjski pavšalni sistem, da se med predvajanimi glasbenimi deli določi delež tistih del, ki izhaja iz repertoarja te organizacije za upravljanje, če ni druge metode, s katero bi bilo mogoče natančneje opredeliti in količinsko določiti uporabo teh del ter uresničiti isti legitimni cilj, to je varstvo interesov avtorjev, skladateljev in glasbenih založnikov, ne da bi se s tem nesorazmerno povečali stroški, nastali z upravljanjem pogodb in nadzorom uporabe avtorsko varovanih glasbenih del, kar pa mora preveriti nacionalno sodišče glede na konkreten primer, ki ga obravnava, in ob upoštevanju vseh upoštevnih okoliščin, tudi razpoložljivosti in zanesljivosti predloženih podatkov ter obstoječih tehnoloških orodij.

Stroški

61 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

Člen 102 PDEU je treba razlagati tako, da ne gre za zlorabo prevladujočega položaja v smislu tega člena, kadar organizacija za kolektivno upravljanje, ki ima dejanski monopol v državi članici, organizatorjem glasbenih prireditev za pravico do priobčitve glasbenih del javnosti določi lestvico, v kateri:

– **so na eni strani nadomestila, dolgovana na podlagi avtorske pravice, izračunana na podlagi tarife, ki se uporablja za bruto prihodke od prodaje vstopnic, ne da bi bilo mogoče od teh prihodkov odšteti vse stroške, ki so povezani z organizacijo festivala in ki niso povezani z glasbeni deli, predvajanimi na tem festivalu, če glede na vse upoštevne okoliščine obravnavanega primera nadomestila, ki jih organizacija za kolektivno upravljanje dejansko določi na podlagi te lestvice, niso pretirana zlasti glede na naravo in obseg uporabe del, ekonomsko vrednost, ki jo ta uporaba ustvarja, in ekonomsko vrednost storitev te organizacije za upravljanje, kar pa mora preveriti nacionalno sodišče, ter**

– **je na drugi strani uporabljen večstopenjski pavšalni sistem, da se med predvajanimi glasbenimi deli določi delež tistih del, ki izhaja iz repertoarja te organizacije za upravljanje, če ni druge metode, s katero bi bilo mogoče natančneje opredeliti in količinsko določiti uporabo teh del ter uresničiti isti legitimni cilj, to je varstvo interesov avtorjev, skladateljev in glasbenih založnikov, ne da bi se s tem nesorazmerno povečali stroški, nastali z upravljanjem pogodb in nadzorom uporabe avtorsko varovanih glasbenih del, kar pa mora**

preveriti nacionalno sodišče glede na konkreten primer, ki ga obravnava, in ob upoštevanju vseh upoštevnih okoliščin, tudi razpoložljivosti in zanesljivosti predloženih podatkov ter obstoječih tehnoloških orodij.

Podpisi